

Sygn. akt I UK 396/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] w wyniku apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w C. z 4 października 2017 r., sygn. akt IV U [...], którym Sąd ten uwzględnił odwołanie J. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z 13 czerwca 2017 r. i zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 14 czerwca 2017 r. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Decyzją z 13 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu J. L. przyznania prawa do emerytury stwierdzając, że ubezpieczony nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz na dzień zgłoszenia wniosku nie osiągnął 60 lat. Jednocześnie wskazano, iż za pracę w szczególnych warunkach nie uznano zatrudnienia w następujących okresach, tj. od 3 listopada 1978 r. do 30 września 1991 r. w M. S.A. na stanowisku monter instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz od 1 października 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. w H. Sp. z o.o. na stanowisku monter instalacji i urządzeń wodnokanalizacyjnych, ponieważ wymienione stanowisko jest niezgodne z powołanym resortowym wykazem stanowisk. Ponadto, w okresie od 5 września 1983 r. do 25 września 1985 r. ubezpieczony pracował za granicą, a brak jest informacji, czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach i na jakim stanowisku pracy.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony podniósł, iż na stanowisku monter instalacji i urządzeń wodno-kanalizacyjnych pracował w głębokich wykopach przy robotach wodno-kanalizacyjnych oraz na wysokości przy montażu rurociągów.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z 4 października 2017 r., sygn. akt IV U [...], Sąd Okręgowy w C. zmienił decyzję organu rentowego z 13 czerwca 2017 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 14 czerwca 2017 r. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, uznając, że ubezpieczony wykazał wymagany staż pracy w warunkach szczególnych.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył apelacją organ rentowy, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887) w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji uwzględnił ją, stwierdzając, że odwołujący się nie wykazał wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z akt Sądu Okręgowego w C., sygn. akt IV U [...], a w szczególności z protokołu rozprawy z 19 lipca 2017 r. Z zeznań samego ubezpieczonego złożonych na tej rozprawie wynikało, że pracował on również przy instalacjach wewnętrznych wewnątrz budynku. Praca świadczona w ten sposób nie była natomiast pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych.

W tych okolicznościach, nie można było uznać za wiarygodne zeznań świadków i ubezpieczonego, że w spornym okresie czasu świadczył on pracę jedynie w warunkach szczególnych, skoro z protokołu zeznań ubezpieczonego wynika, że pracował nie tylko w głębokich wykopach, czy na wysokościach, ale również wewnątrz budynków i nie było to sporadyczne oddelegowanie.

Skoro w aktach osobowych brak szczegółowego zakresu obowiązków na cały sporny okres zatrudnienia, a zeznania świadków, z uwagi na upływ czasu, nie precyzują rozdzielenia miejsca pracy ubezpieczonego w spornym okresie - bowiem ubezpieczony wykonywał również prace, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm - to nie było możliwe, w ocenie Sądu drugiej instancji, uwzględnienie całego spornego okresu do okresu pracy w warunkach szczególnych, jako wymienionej w wykazie A dział XIV poz. 25 w zw. z pracami wymienionymi w dziale III poz. 54 i w dziale V poz. 1 i poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W tych okolicznościach ubezpieczony, zdaniem Sądu odwoławczego nie wykazał, że legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną wnioskodawca w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c. Wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, bowiem w toku postępowania apelacyjnego oraz podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego

orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego sądu, nadto doszło do naruszenia norm prawa materialnego wyartykułowanych w pkt II lit. b skargi kasacyjnej, co - finalnie - mogło mieć istotny wpływ na wynik przedmiotowej sprawy, gdyż uchybienia natury li tylko proceduralnej mogły mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, albowiem dotyczyły tych norm postępowania, które regulują dochodzenie do ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a to z kolei spowodowało błąd subsumpcji i niezasadne uwzględnienie apelacji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o:

- oddalenie skargi kasacyjnej,
- zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas,

gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepublikowane; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepublikowane). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Nie można jednak uznać, że skarżący w niniejszej sprawie wykazał, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Należy wskazać, że fakt, że sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni ma być oczywista i widoczna na pierwszy rzut oka nie zwalnia skarżącego z obowiązku uzasadnienia podnoszonej przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Tymczasem skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przedstawił jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, nie zaś argumenty natury prawnej, które mogłyby uzasadniać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W dodatku uzasadnienie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca opiera w istocie na zarzutach dotyczących oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, bowiem skupia się na wskazywaniu jakie błędy w ocenie materiału dowodowego popełnił Sąd drugiej instancji i kwestionowaniu ogólnej oceny dowodów dokonanej przez ten sąd, jednak

nie wykazuje aby Sąd Apelacyjny faktycznie pominął część materiału dowodowego zebranego w sprawie, a jedynie podważy ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. jest niedopuszczalne. Wskazać przy tym należy, że Sąd drugiej instancji odniósł się do dowodów z przesłuchania świadków oraz samego odwołującego się, wskazując, dlaczego uznał te dowody za niewiarygodne, wskazał również na fakt, że dokumentacja pracownicza wnioskodawcy nie zawierała dokładnych danych dotyczących charakteru świadczonej przez niego pracy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów ma swoje oparcie w § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804).

a